

عکس: ایرنا

«اتاق شیشه‌ای»، علاج فساد اقتصادی

پالیزدار، دبیر ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی: مشکل در اجرای درست قوانین است

مرتضی گلپور/ستادی که در دولت گذشته تنها نامی از آن در میان بود، اکنون به مکانی برای گفت و گو و هماهنگی برای مقابله با فساد اقتصادی، آن هم در عالی‌ترین سطح قوای کشور تبدیل شده است. برآیند این تعامل، کاهش فسادهای کلان و مقابله مؤثر با دانه درشت هاست. کاظم پالیزدار، دبیر این ستاد و مشاور معاون اول رئیس جمهوری، معتقد است که ستاد اکنون بیش از هر چیز بر حوزه پیشگیری متمرکز شده است، تلاشی برای شناسایی منافذ بروز فساد اقتصادی و بستن این منافذ با استفاده از ظرفیت‌های قانونی موجود. او در عین حال، از جزئیاتی از آخرین رایزنی‌های پرونده بابک زنجانی نیز خبر داده است، اینکه شرکای او از کجا می‌آیند و به دنبال چه هستند. این گفت و گورامی خوانید.

شما با چه چشم اندازی از فساد اقتصادی و دامنه آن، دبیر خانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی را تشکیل دادید و چه چیز بود که این سمت، با چه چیزی روبه‌رو شدید؟

بازمینه و اخباری که از قبل داشتم، چشم‌انداز روشن و درستی نسبت به موضوع وجود داشت و می‌دانستم چه چیزی در انتظار من است. ارزیابی من درست بود. بنابراین، شاید حجم داده‌ها نسبت به گذشته بیشتر شده باشد، اما آنچه وجود داشت، چیزی نبود که اسباب حیرت من شود.

ستاد مبارزه با مفاسد در چه وضعیتی بود؟ بیشتر اشاره کردید که در دولت دهم، نمایندگان قوه قضائیه در جلسات ستاد شرکت نمی‌کردند.

روز اول، اساساً دبیرخانه مستقلی وجود نداشت. اگر چه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی جزو یکی از زیرمجموعه‌های معاون اول رئیس جمهوری بود، اما یک بخش متمرکز به عنوان دبیرخانه ستاد که در راستای اهداف ستاد و با برنامه‌ریزی منسجم برنامه‌ها را پیگیری کند، وجود نداشت. در واقع یکی از معاونت‌های ذیل معاونت اول در کنار پیگیری‌ها و وظایف محوله خود، کارهای مربوط به دبیرخانه ستاد هماهنگی را نیز انجام می‌داد. لذا روز اول یک اتاق به من داده شد که دفتر آن را بایک نفر دیگر شریک بودم؛ با دو کارمند دیگر که صورت جلسات ستاد را تنظیم می‌کردند. نخستین کاری که احساس کردم باید انجام بدهیم، تشکیل ساختار اداری دبیرخانه ستاد، با حداقل کارکنان بود که به این منظور مجوزهای لازم را از سازمان مدیریت اخذ کردیم. از ظرفیت نهاد ریاست جمهوری استفاده و نیروهای موجود را جذب کردیم و چون نیروها بعضاً متخصص نبودند، در خلال کار به همکاران خود آموزش‌های لازم را هم دادیم.

قطعاً در آغاز کار، سوابق ستاد ابررسی می‌کردید. جلسات چگونه و در چه سطحی برگزار می‌شد؟

جلسات روند مشخص و مرتبی نداشت، گاهی برگزار می‌شد و مدت مدیدی هم جلسه‌ای برگزار نمی‌شد. البته سوابق نشان می‌دهد در دوره‌ای در چند ماه آخر دولت دهم، به همت یکی از مسئولان وقت دولت در حوزه معاون اول، جلسات پشت سر هم برگزار می‌شد. اما یک سال پیش از آن، اصلاح جلسه‌ای برگزار نشده بود. به این ترتیب می‌شود گفت نظم مشخصی وجود نداشت. به همین دلیل در این دوره تلاش کردیم حداقل هر ماه یک جلسه برگزار شود. سطح جلسه هم به صورتی نبود که امروز شاهد آن هستیم. اما در این دوره علاوه بر معاونان قوای مقننه و قضائیه، مقامات ارشد دولت و دستگاه‌های نظارتی از هر سه قوه در بالاترین سطح به طور مرتب در جلسات حضور می‌یابند.

وقتی که حضور قوای دیگر یا اعضای دولت در جلسات کم‌رنگ بود یا اصلاً قطع شده بود، پس می‌شود گفت هماهنگی برای مبارزه با فساد اقتصادی وجود نداشت؟

بله، می‌توان گفت در واقع هماهنگی نمی‌توانست شکل بگیرد. جلسات تقریباً یک سوپه در قوه مجریه بود. شاید یکی دو نماینده حضور می‌یافتند، اما نمایندگان قوه قضائیه، آقایان رئیس و پورمحمدی، رئیس وقت سازمان بازرسی کل کشور، مطلقاً به جلسات

نشدند، اما حضور اعضای ستاد از قوای دیگر در جلسات ستاد بسیار پررنگ بوده است. چنین توجه و احساس الزامی به حضور در جلسات ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی، نشان می‌دهد احساس قوای دیگر از روند امور و اثر این جلسات، مثبت است.

طرح پیشگیری از وقوع مطالبات معوق بانکی که به آن اشاره کردید، آیا نیازمند تصویب در دولت است یا خیر؟

در حال بررسی هستیم که به عنوان مصوبه ستاد مطرح شود، یا مصوبه دولت یا اینکه بانک مرکزی آن را به صورت بخشنامه به بانک‌ها و دیگر دستگاه‌های مجری ابلاغ کند. البته اقدام‌های مادر حوزه پیشگیری، تنها به این مورد خلاصه نمی‌شود. برای مقابله با زمین خواری نیز در حال تدوین طرح هستیم. علاوه بر آن، کمک کردیم موضوع تمرکز حساب‌های دولتی در قالب سامانه «نسیم» اجرایی شود که توانست جلوی بسیاری از فسادها در سطح دستگاه‌های دولتی و بانک‌ها و بودجه دولت را بگیرد. آیین‌نامه مقابله با قاچاق کالا و ارز، مبارزه با پولشویی، سامانه جامع کمرکی و طرح جامع مالیاتی از دیگر طرح‌ها و اقدام‌هایی است که از سوی دبیرخانه ستاد هماهنگی در حوزه پیشگیری از وقوع فساد با جدیت در حال پیگیری است. راه‌اندازی و کمک به فراگیر شدن سامانه تدارک الکترونیک دولت از دیگر اقدام‌های دبیرخانه است که البته در ابتدای برخی از دستگاه‌های نظارتی هم در اجرای این سامانه مقاومت می‌کردند. مطابق این سامانه، خریدهای همه بخش‌ها و دستگاه‌های دولتی سیستمی می‌شود و نقش کارپردازان و مأموران خرید شفاف می‌شود. در این سیستم، عرضه‌کننده کالا و خدمات، اطلاعات خود از قبیل قیمت و مقدار عرضه را درج می‌کند و کد کاربری می‌گیرد، خریدار هم مشخص است. این دواترابط حضور با هم ندارند. در این شرایط، مثلاً اگر

یک بخش دولتی به مقدار

معینی کاغذ یا مشخصات

خاصی نیاز داشته باشد،

در این سامانه درج می‌کند،

عرضه‌کنندگان هم مشخص

هستند و مطابق سیستم،

هر کس که کم‌ترین قیمت

را ارائه کرده است، به عنوان

فروشنده انتخاب می‌شود.

هنگام پرداخت پول این

خرید، ذی‌حساب می‌بیند

که خریدار از میان ۱۰ عرضه

کننده، کم‌ترین قیمت را

انتخاب کرده است. دیوان

محاسبات کشور هم به این

سامانه دسترسی دارد و

می‌بیند که خرید با طی چه

مسیری انجام شده است.

مضافاً اینکه باین سامانه

از این پس، میزان خرید یا

نیاز بخش‌های مختلف

در زمینه‌های مختلف،

مشخص است و دیگر

نمی‌تواند مدام کم و زیاد

شود. به دلیل خریدهای

بی ضابطه، برخی کالاها

سال‌ها در انبار مانده‌اند و

گزارش‌های

زیادی داشتیم

که از مرزهای شرقی

کشور کیسه پول‌های

مختلف وارد می‌شود

و پول‌هایی در دفعات

مختلف، با کیف

سامونت از ایران

به مقصد امارات

می‌رفت. گاهی هم

پولی نمی‌آمد، اما از

کشور پول خارج می‌شد

ما تلاش زیادی کردیم

تا مصوب شد که مانند

همه جای دنیا، هر نوع

ورود پول به کشور باید

با بانک مرکزی

هماهنگ شده

و منشأ پول مشخص

شود

نمی‌آمدند. دلیلش هم حضور فرد خاصی به عنوان رئیس ستاد بود که خود متهم بود و در دستگاه قضایی پرونده داشت. لذا او را قبول نداشتند. آقای پورمحمدی در کل سه جلسه آمده بود. در آن دوره، دستگاه قضایی به دلایلی، به فعالیت‌های قوه مجریه در مقابله با فساد اقتصادی بی‌اعتماد بود، اما اکنون خوشبختانه هماهنگی‌های خوبی میان هر سه قوه وجود دارد.

همان‌طور که از نام ستاد برمی‌آید، وظیفه ستاد، هماهنگی قوای کشور برای مقابله با فساد است. در این باره توضیح دهید که منظور از این هماهنگی چیست و غیر از این، چه وظایف دیگری برای ستاد تعریف شده است؟

هماهنگی یکی از رسالت‌های ما و مهم‌ترین وظیفه راهبردی ماست، البته ما کارهای دیگری هم انجام می‌دهیم. در واقع در جهت مبارزه با فساد، قوای سه‌گانه هر یک دارای نقشی تعریف شده‌اند. از نظر قوانین و مقررات نیز به نظر نمی‌رسد کم و کاستی داشته باشیم. مشکل روش و اجرای درست قوانین در مقابله با فساد است. در برخی موارد هم تراجم و تعارض‌هایی در اجرای وظایف دستگاه‌ها با یکدیگر داریم که این هم با تقویت نگاه تقنینی و تنقیح قوانین مرتبط با فساد قابل حل است. یکی از وظایف ما در همین راستا است. لذا لازم بود عنصر هماهنگی را به صورت ویژه فعال کنیم تا قوای سه‌گانه راهبردهایشان را در مبارزه با فساد تجمیع و متمرکز کنند و موازی کاری پرهیز شود. و می‌توانیم بگوییم تا حدود زیادی به این هدف دست یافته‌ایم. بر اساس آسیب‌شناسی ابتدای کار و تجربه‌ای که از قبل داشتیم، وظایف دبیرخانه را علاوه بر هماهنگی در مقابله با فساد به سمت پیشگیری از بروز و گسترش دامنه فساد و فرهنگ‌سازی برای نیل به سلامت اداری سوق دادیم. در مباحث پیشگیرانه و پیگیری آنها به صورت جدی ورود کردیم از جمله برای جلوگیری از شکل‌گیری مطالبات معوق (غیر جاری) بانکی، با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی و سایر مراجع ذیربط طرحی ۴۵ ماده‌ای تدوین شد که در جلسه اخیر ستاد ارائه و مورد استقبال اعضای ستاد قرار گرفت. در این طرح، ریشه شکل‌گیری معوقات را بررسی کردیم و مثلاً دریافتیم که یکی از مشکلات ما، کارشناسی املاک است. اینکه چرا کارشناس ارزش ملک را بالاتر از قیمت واقعی اعلام می‌کند و با هر بار مراجعه به کارشناس، نرخ جدیدتری اعلام می‌شود. در این طرح راهکارهای حل این مشکل پیش‌بینی شده است.

حوزه هماهنگی را بیشتر برای ماتر شریح کنید، اکنون تعامل و اعتماد میان قوای سه‌گانه در برخورد با فساد اقتصادی چگونه است؟

دوستان در جلسات ستاد عنوان می‌کنند که در دولت یازدهم کمتر شاهد فساد یا تخلف از سوی دولت‌مردان هستیم. به عبارت دیگر، فسادهای کلان کمتر شده و نسبت به گذشته روند ما رو به بهبود است. اما اگر بخواهم به صورت مصداقی تعامل میان قوا را بیان کنم، می‌توانم از برگزاری منظم جلسات در سطوح عالی شاهد بی‌آورم. تاکنون سابقه نداشته است که معاون اول محترم قوه قضائیه، رئیس محترم سازمان بازرسی، یا نماینده رئیس محترم مجلس شورای اسلامی در جلسه‌ای غیبت بکنند. شاید وزیران به دلایل کاری در جلسه حاضر